ỦY BAN THƯỜNG VỤ QUỐC HỘI

ỦY BAN THƯỜNG VỤ QUỐC HỘI	CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
	Độc lập - Tự do - Hạnh phúc
Số: 755/NQ-UBTVQH15	*Hà Nội, ngày 27 tháng 3 năm 2023*

NGHỊ QUYẾT
Về hoạt động chất vấn tại Phiên họp thứ 21 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội khóa XV

ỦY BAN THƯỜNG VỤ QUỐC HỘI

Căn cứ Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam;

Căn cứ Luật Tổ chức Quốc hội số 57/2014/QH13 đã được sửa đổi, bổ sung một số điều theo Luật số 65/2020/QH14;

Căn cứ Luật Hoạt động giám sát của Quốc hội và Hội đồng nhân dân số 87/2015/QH13;

Trên cơ sở kết quả chất vấn và trả lời chất vấn tại Phiên họp thứ 21 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội khóa XV.

QUYẾT NGHỊ:

1. Ủy ban Thường vụ Quốc hội thống nhất đánh giá, sau một ngày làm việc khẩn trương, nghiêm túc, dân chủ, trí tuệ và trách nhiệm cao, phiên chất vấn tại Phiên họp thứ 21 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã hoàn thành toàn bộ nội dung chương trình và đạt được các yêu cầu đề ra, thu hút sự quan tâm, chú ý rộng rãi của cử tri, Nhân dân cả nước.

Các nhóm vấn đề thuộc lĩnh vực của Tòa án nhân dân và Viện kiểm sát nhân dân được lựa chọn chất vấn là đúng trọng tâm, vừa có tính thời sự, vừa là những vấn đề quan trọng, gắn chặt với yêu cầu cải cách tư pháp, xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Diễn biến của phiên chất vấn cho thấy, các vị đại biểu Quốc hội từ kinh nghiệm hoạt động thực tiễn của mình đã nêu câu hỏi phản ánh sát thực tế đời sống, nguyện vọng của cử tri và Nhân dân.

Chánh án Tòa án nhân dân tối cao, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao và Bộ trưởng Bộ Công an, Bộ trưởng Bộ Tư pháp đã thể hiện tinh thần trách nhiệm cao, nắm chắc thực trạng ngành, lĩnh vực phụ trách, nghiêm túc và cầu thị, lắng nghe, tiếp thu đầy đủ ý kiến xác đáng của các vị đại biểu Quốc hội, thẳng thắn giải trình, làm rõ nhiều vấn đề. Ủy ban Thường vụ Quốc hội đánh giá cao nội dung trả lời chất vấn, tán thành và ghi nhận các kết quả công tác, giải pháp, cam kết của Chánh án Tòa án nhân dân tối cao, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao và các vị Bộ trưởng tại phiên chất vấn.

2. Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân đã tích cực triển khai các chủ trương của Đảng về cải cách tư pháp nhằm xây dựng nền tư pháp chuyên nghiệp, hiện đại, công bằng, nghiêm minh, liêm chính, phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân. Trước yêu cầu số lượng các vụ án, vụ việc phải giải quyết ngày càng tăng và phải thực hiện thêm nhiều nhiệm vụ mới, Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân đã nỗ lực khắc phục khó khăn, giải quyết số lượng lớn vụ án, vụ việc, thực hiện hiệu quả các nhiệm vụ được giao, cơ bản đạt và vượt các chỉ tiêu, yêu cầu của Quốc hội. Công tác thực hành quyền công tố, kiểm sát hoạt động tư pháp, công tác xét xử đáp ứng yêu cầu đề ra. Đặc biệt, đã kịp thời truy tố, xét xử nhiều vụ án lớn, đặc biệt nghiêm trọng, vụ án thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực theo dõi, chỉ đạo, được cử tri, Nhân dân đồng tình, ủng hộ, đánh giá cao.

Tuy nhiên, trong công tác xét xử vẫn còn một số vụ án giải quyết quá thời hạn luật định; tỷ lệ bản án, quyết định hành chính bị hủy, sửa do nguyên nhân chủ quan chưa đạt chỉ tiêu Quốc hội giao; tỷ lệ giải quyết đơn yêu cầu tuyên bố phá sản chưa cao. Số lượng đơn đề nghị giám đốc thẩm, tái thẩm mà Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân đang thụ lý, xem xét, giải quyết còn lớn. Công tác thực hành quyền công tố và kiểm sát việc giải quyết vụ án hình sự còn để xảy ra một số trường hợp oan; một số trường hợp Viện kiểm sát truy tố nhưng bị trả hồ sơ yêu cầu khởi tố tội phạm mới, người phạm tội mới; một số trường hợp Viện kiểm sát phải rút quyết định truy tố; tỷ lệ kháng nghị phúc thẩm án hành chính và kháng nghị giám đốc thẩm án dân sự của Viện kiểm sát được Tòa án chấp nhận chưa đạt chỉ tiêu Quốc hội giao.

Nguyên nhân của những hạn chế nêu trên chủ yếu là do số lượng các vụ án, vụ việc mà Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân phải thụ lý, giải quyết ngày càng tăng với tính chất phức tạp; một số quy định pháp luật chưa được hướng

dẫn, giải thích kịp thời nên chưa có sự thống nhất trong nhận thức và áp dụng; năng lực, trình độ, trách nhiệm của một số cán bộ tư pháp còn chưa đáp ứng yêu cầu; cơ sở vật chất, phương tiện làm việc của các cơ quan tư pháp, nhất là ở cấp huyện còn có khó khăn; việc chấp hành pháp luật của một số Ủy ban nhân dân, Chủ tịch Ủy ban nhân dân trong giải quyết các vụ án hành chính và thi hành án hành chính còn chưa nghiêm.

3. Ủy ban Thường vụ Quốc hội yêu cầu Chánh án Tòa án nhân dân tối cao, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao tập trung thực hiện một số nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm nhằm bảo đảm đạt và vượt các chỉ tiêu, yêu cầu đã được Quốc hội giao tại Nghị quyết số 96/2019/QH14 ngày 27 tháng 11 năm 2019, tạo chuyển biến mạnh mẽ trong công tác xét xử, công tác thực hành quyền công tố và kiểm sát hoạt động tư pháp. Cụ thể:

3.1. Đối với công tác xét xử

Tiếp tục triển khai các giải pháp, nhất là các giải pháp đột phá để nâng cao chất lượng xét xử, giải quyết các loại án; bảo đảm tranh tụng trong xét xử; chấp hành nghiêm thời hạn tố tụng.

Xét xử các vụ án hình sự phải bảo đảm nghiêm minh, đúng người, đúng tội, đúng pháp luật, không để xảy ra oan, sai, bỏ lọt tội phạm. Đẩy nhanh tiến độ xét xử các vụ án hình sự về kinh tế, tham nhũng, chức vụ, các vụ án được dư luận xã hội quan tâm, đặc biệt là các vụ án thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực theo dõi, chỉ đạo. Thực hiện nghiêm quy định của pháp luật hình sự về nguyên tắc xử lý đối với người phạm tội tham nhũng, chức vụ, trong đó nghiêm trị người chủ mưu, cầm đầu,… khoan hồng theo quy định pháp luật đối với người tự thú, đầu thú, thành khẩn khai báo, ăn năn, hối cải, tự nguyện sửa chữa hoặc tự nguyện bồi thường thiệt hại gây ra… Nâng cao hiệu quả thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ án này.

Xét xử, giải quyết các vụ việc dân sự, vụ án hành chính phải bảo đảm quyền và lợi ích hợp pháp của các đương sự. Chú trọng công tác hòa giải, đối thoại tại Tòa án để giảm bớt các vụ án phải mở phiên tòa xét xử và góp phần giải quyết hiệu quả các tranh chấp, khiếu kiện. Khắc phục hạn chế, khó khăn, vướng mắc trong giải quyết các tranh chấp, khiếu kiện về đất đai. Khẩn trương tổng kết thực tiễn thi hành Luật Tố tụng hành chính năm 2015, đề xuất sửa đổi, bổ sung nếu xét thấy cần thiết.

Đề xuất các giải pháp hữu hiệu để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc, nâng cao tỷ lệ và chất lượng giải quyết yêu cầu tuyên bố phá sản. Khẩn trương tổng kết thực tiễn thi hành Luật Phá sản năm 2014 và báo cáo kết quả đến Ủy ban Thường vụ Quốc hội trong năm 2023, trên cơ sở đó đề xuất sửa đổi, bổ sung cho phù hợp.

Tiếp tục triển khai hiệu quả việc tổ chức phiên tòa trực tuyến, góp phần giảm thiểu thời gian, công sức cho người dân, cơ quan, tổ chức tham gia phiên tòa, tiết kiệm chi phí cho Nhà nước và xã hội, nâng cao hiệu quả giải quyết đối với một số loại án, nhất là án hành chính. Chỉ đạo các Tòa án có biện pháp khắc phục khó khăn về kinh phí, cơ sở vật chất để bảo đảm cho việc tổ chức phiên tòa trực tuyến. Đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền, phổ biến đến người dân về ý nghĩa của phiên tòa trực tuyến.

3.2. Đối với công tác thực hành quyền công tố và kiểm sát hoạt động tư pháp

Tiếp tục triển khai các giải pháp, nhất là các giải pháp đột phá để nâng cao chất lượng thực hành quyền công tố và kiểm sát hoạt động tư pháp; chấp hành nghiêm thời hạn tố tụng; khắc phục triệt để việc xảy ra các trường hợp oan. Việc truy tố phải bảo đảm đúng người, đúng tội, đúng pháp luật; tăng cường kiểm soát bên trong việc thực hành quyền công tố. Nâng cao hơn nữa trách nhiệm và chất lượng tranh tụng của Kiểm sát viên tại phiên tòa, nhất là Kiểm sát viên của Viện kiểm sát nhân dân cấp huyện.

Mọi quyết định phê chuẩn, không phê chuẩn hoặc hủy bỏ việc khởi tố bị can, áp dụng biện pháp tạm giữ, tạm giam và các biện pháp ngăn chặn khác phải bảo đảm đúng căn cứ, điều kiện theo luật định. Thường xuyên kiểm sát tính hợp pháp và sự cần thiết của biện pháp ngăn chặn đã áp dụng, kịp thời hủy bỏ hoặc thay đổi những biện pháp đó nếu xét thấy có vi phạm pháp luật hoặc không còn cần thiết.

Phối hợp chặt chẽ với Cơ quan điều tra đẩy nhanh tiến độ điều tra, xử lý nghiêm các vụ án hình sự về kinh tế, tham nhũng, chức vụ, các vụ án gây bức xúc dư luận xảy ra trong lĩnh vực chứng khoán, trái phiếu doanh nghiệp, đấu thầu, đấu giá, lợi dụng tình hình dịch bệnh Covid-19 để trục lợi, đăng kiểm, "tín dụng đen", mua bán người, mua bán dữ liệu thông tin cá nhân, tội phạm trên không gian mạng... Qua giải quyết các vụ án này, chú trọng phát hiện những sơ hở, thiếu sót trong quản lý nhà nước là nguyên nhân, điều kiện phát sinh vi phạm pháp luật, tội phạm để kiến nghị khắc phục, phòng ngừa và hoàn thiện hệ thống pháp luật.

Nâng cao chất lượng, hiệu quả kiểm sát hoạt động giám định tư pháp, định giá tài sản trong tố tụng, kịp thời phát hiện và kiến nghị, yêu cầu khắc phục vi phạm trong việc trưng cầu giám định, yêu cầu định giá không rõ ràng, vượt quá thẩm quyền, không đúng đối tượng, không xác định thời gian hoàn thành, không cung cấp hoặc cung cấp không đầy đủ, không kịp thời thông tin, tài liệu và những vi phạm khác trong việc trưng cầu giám định, yêu cầu định giá; cố tình né tránh, đùn đẩy trách nhiệm, chậm trễ, kéo dài việc thực hiện giám định, định giá.

Chủ động rà soát, yêu cầu Cơ quan điều tra tích cực xác minh các trường hợp tạm đình chỉ điều tra, nhất là những trường hợp sắp hết thời hiệu truy cứu trách nhiệm hình sự để phục hồi điều tra ngay khi có căn cứ, tránh bỏ lọt tội phạm; báo cáo Quốc hội về nội dung này trong Báo cáo công tác hằng năm.

Tiếp tục có giải pháp tăng cường trách nhiệm công tố trong hoạt động điều tra, gắn công tố với hoạt động điều tra, nâng cao hiệu quả hoạt động thực hành quyền công tố, kiểm sát chặt chẽ quá trình điều tra để hạn chế việc trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung nhiều lần, nhất là do lỗi chủ quan của Kiểm sát viên.

Nâng cao hiệu quả hoạt động của Cơ quan điều tra Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Cơ quan điều tra Viện kiểm sát quân sự trung ương; nâng tỷ lệ giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố và tỷ lệ phát hiện, điều tra khám phá các tội phạm thuộc thẩm quyền.

3.3. Các công tác khác thuộc lĩnh vực phụ trách của Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân

Việc xác định trị giá tài sản bị chiếm đoạt, thiệt hại do tội phạm gây ra trong các vụ án hình sự phải bảo đảm tuân thủ đúng quy định của pháp luật. Tiếp tục có các giải pháp nâng cao chất lượng giải quyết các vụ án hành chính, chất lượng kiểm sát việc giải quyết các vụ án hành chính và kiểm sát thi hành án hành chính, nhất là tăng cường xét xử trực tuyến, tăng cường năng lực và bản lĩnh cho đội ngũ Thẩm phán, Kiểm sát viên.

Nâng cao chất lượng công tác giải quyết đơn đề nghị giám đốc thẩm, tái thẩm. Thường xuyên rà soát đơn, nhất là các đơn sắp hết thời hạn giải quyết để ưu tiên xử lý trước, không để quá thời hạn luật định. Chú trọng phát hiện oan, sai để xem xét việc kháng nghị giám đốc thẩm, tái thẩm. Nghiên cứu hoàn thiện quy định của pháp luật về giải quyết đơn đề nghị giám đốc thẩm, tái thẩm để nâng cao hiệu quả

công tác này, đồng thời khắc phục tình trạng gửi đơn đề nghị giám đốc thẩm, tái thẩm không có căn cứ, liên tục, kéo dài.

Đẩy nhanh tiến độ giải quyết việc bồi thường thiệt hại cho người bị oan và xử lý nghiêm trách nhiệm của người thi hành công vụ làm oan người vô tội theo quy định của Luật Trách nhiệm bồi thường của Nhà nước và các quy định khác của pháp luật có liên quan.

Tăng cường phối hợp giữa các cơ quan trong quá trình giải quyết vụ án, vụ việc trên cơ sở tuân thủ đúng chức năng, nhiệm vụ của mỗi cơ quan, nhất là phối hợp trong công tác giám định, định giá nhằm kịp thời tháo gỡ khó khăn, vướng mắc, đẩy nhanh tiến độ và nâng cao hiệu quả giải quyết. Đẩy mạnh công tác thông tin và truyền thông về tổ chức và hoạt động của Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân.

Sắp xếp tổ chức bộ máy Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; xây dựng đội ngũ cán bộ có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, liêm chính, thực sự chuyên nghiệp, ngang tầm nhiệm vụ trong tình hình mới. Đề xuất chính sách cụ thể để thu hút các chuyên gia về công tác tại Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân, đặc biệt là chuyên gia về lĩnh vực pháp luật đầu tư, thương mại quốc tế…

Bổ sung, hoàn thiện pháp luật, tổ chức bộ máy phù hợp, chú trọng bồi dưỡng, cập nhật kiến thức cho đội ngũ cán bộ, công chức Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân để đáp ứng yêu cầu giải quyết các vụ án, vụ việc có tính chất đặc thù như phá sản, sở hữu trí tuệ, tư pháp đối với người chưa thành niên…

Tòa án nhân dân tối cao chú trọng công tác tổng kết thực tiễn xét xử, hướng dẫn áp dụng thống nhất pháp luật, tăng cường phát triển án lệ. Tổng kết thực tiễn, nghiên cứu, đề xuất sửa đổi, bổ sung Luật Tổ chức Tòa án nhân dân năm 2014, xây dựng Luật Tư pháp người chưa thành niên trình Quốc hội xem xét nhằm thể chế hóa kịp thời các nghị quyết của Đảng về cải cách tư pháp, xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa.

Viện kiểm sát nhân dân tối cao khẩn trương hoàn thành việc rà soát các luật theo Kết luận số 19-KL/TW ngày 14 tháng 10 năm 2021 của Bộ Chính trị và Kế hoạch số 81/KH-UBTVQH15 ngày 05 tháng 11 năm 2021 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

Thực hiện nghiêm các quy định của Đảng và Nhà nước về các biện pháp kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ngay trong nội bộ Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân. Đề cao trách nhiệm của người đứng đầu; siết chặt kỷ cương, kỷ luật công vụ; chú trọng công tác thanh tra, kiểm tra, phát hiện kịp thời và kiên quyết xử lý mọi hành vi lợi dụng, lạm dụng quyền lực để tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động tư pháp. Chú trọng đề xuất, kiến nghị, hoàn thiện pháp luật để phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Bảo đảm tính độc lập của Tòa án theo thẩm quyền xét xử, Thẩm phán, Hội thẩm xét xử độc lập và chỉ tuân theo pháp luật. Hoàn thiện cơ chế phòng ngừa, ngăn chặn, xử lý mọi hành vi can thiệp trái pháp luật vào hoạt động xét xử, thực hành quyền công tố và kiểm sát hoạt động tư pháp.

4. Chính phủ có trách nhiệm:

Chỉ đạo các bộ, ngành ban hành đầy đủ các quy trình giám định, ban hành hoặc hướng dẫn áp dụng các quy chuẩn chuyên môn cho hoạt động giám định tư pháp. Chỉ đạo Bộ Tư pháp chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành hữu quan tổng kết công tác giám định tư pháp; chỉ đạo Bộ Tài chính chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành hữu quan tổng kết công tác định giá tài sản theo yêu cầu của các cơ quan tiến hành tố tụng; làm rõ các khó khăn, vướng mắc, bất cập trong công tác giám định, định giá và đề xuất các giải pháp khắc phục nhằm đáp ứng yêu cầu giải quyết các vụ án nói chung và các vụ án hình sự về kinh tế, tham nhũng, chức vụ nói riêng.

Chỉ đạo Bộ Tài nguyên và Môi trường nghiên cứu, đề xuất hoàn thiện quy định pháp luật về đất đai nhằm tăng cường hơn nữa trách nhiệm của các cơ quan quản lý nhà nước ở địa phương trong việc hòa giải, giải quyết tranh chấp đất đai, tạo sự đồng thuận của người dân ngay từ cấp cơ sở.

Chỉ đạo Ủy ban nhân dân, Chủ tịch Ủy ban nhân dân thực hiện nghiêm túc quy định của Luật Tố tụng hành chính về việc cung cấp tài liệu, chứng cứ; tham gia đối thoại; tham gia phiên tòa; thi hành nghiêm túc bản án, quyết định hành chính của Tòa án nhân dân đã có hiệu lực pháp luật để bảo đảm kỷ luật, kỷ cương trong bộ máy nhà nước và quyền, lợi ích hợp pháp của người được thi hành án; kiên quyết xử lý trách nhiệm người phải thi hành án nhưng chậm thi hành hoặc không thi hành bản án, quyết định của Tòa án nhân dân.

Chỉ đạo Bộ Công an, Bộ Tư pháp, các bộ, ngành hữu quan phối hợp chặt chẽ với Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân trong công tác thu hồi tài sản bị thất

thoát, chiếm đoạt trong các vụ án hình sự về kinh tế, tham nhũng, chức vụ; phối hợp tổ chức phiên tòa trực tuyến.

Bố trí kinh phí để đầu tư cơ sở vật chất, trụ sở, trang thiết bị, phương tiện làm việc cho Tòa án nhân dân và Viện kiểm sát nhân dân thực hiện tốt nhiệm vụ được giao; ưu tiên bố trí kịp thời kinh phí để Tòa án nhân dân và các cơ quan hữu quan tổ chức hiệu quả phiên tòa trực tuyến và các đề án đã được phê duyệt.

5. Đề nghị cấp ủy Đảng có thẩm quyền tăng cường phối hợp, kịp thời có ý kiến nhận xét, đánh giá đối với Thẩm phán, Kiểm sát viên khi thực hiện quy trình công tác cán bộ trong việc đề nghị bổ nhiệm, bổ nhiệm lại.

6. Chính phủ, Chánh án Tòa án nhân dân tối cao, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang Bộ, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương trong phạm vi nhiệm vụ, quyền hạn của mình, có trách nhiệm thực hiện Nghị quyết; Chánh án Tòa án nhân dân tối cao, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao có trách nhiệm báo cáo Ủy ban Thường vụ Quốc hội việc thực hiện Nghị quyết này trong báo cáo công tác hằng năm.

Ủy ban Tư pháp, Hội đồng Dân tộc, các Ủy ban khác của Quốc hội, Đoàn đại biểu Quốc hội, đại biểu Quốc hội, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên của Mặt trận, trong phạm vi nhiệm vụ, quyền hạn của mình, có trách nhiệm giám sát việc thực hiện Nghị quyết; giám sát việc giải quyết kiến nghị, khiếu nại, tố cáo của công dân. Trên cơ sở Nghị quyết và thực tiễn thi hành pháp luật, Ủy ban Tư pháp, Hội đồng Dân tộc, các Ủy ban khác của Quốc hội chủ động tổ chức các phiên giải trình thuộc lĩnh vực phụ trách, góp phần giải quyết hiệu quả các vấn đề thực tiễn đặt ra, đáp ứng yêu cầu, nguyện vọng của đồng bào, cử tri và Nhân dân cả nước.

7. Nghị quyết này có hiệu lực thi hành kể từ ngày ký./.

TM. ỦY BAN THƯỜNG VỤ QUỐC HỘI
CHỦ TỊCH

Vương Đình Huệ